

Molnár Ferenc

A kék huszár

Válogatott elbeszélések
és szatírák

Válogatta és a jegyzeteket írta
Schmal Alexandra

A KÉK HUSZÁR

A hölgy, akiről itt szó van, olyan gazdag volt, hogy nemcsak hogy saját automobilján járt, hanem két évvel idősebb is volt, mint a férje. Az egész történet egyébként, ahogy itt következik, oly végtelenül egyszerű, hogy tulajdonképpen nem is volna szabad betűkkel leírni, mert érzem, hogy ezzel valami fontosságot nyer, ami ártalmára van. Az ilyen történetet egyszer véletlenül hallani kell, nem olyan embertől, akinek az van az arcára írva, hogy „most elmesélek valamit” – hanem olyantól, aki ártatlanul mondja el, aki nem tudja, mi benne a szép, nem érzi, mi benne a fontos, nem látja, mi benne az emberi és a végtelen. Így hallottam tudniillik én. De az én szomorú pályámon, ahol az ember elbeszélő, nem lehet másként visszaadni ezeket a friss dolgokat, mint bizonyos formában. És hogy mindjárt megnyugtassam a szíves olvasót, hát éppen ez az a fajta történet, amely rögtön tönkremegy, amint formába öntik.

Mit csináljak? Elmondom.

A hölgy gazdag volt, és két évvel idősebb, mint a férje. De azért szép volt, és mikor az Operába mentek, és a hölgy kiszállt az autóból, úgy, hogy a lábát messzire lenyújtotta a hágcsó felé, aztán mutatott

egy darabkát a juponjából,* aztán rögtön megjelent a szép kis feje a kocsi ajtajában – azok, akik gyalog jöttek, megálltak, és hosszan ránéztek. Az ura komoly kis fekete ember volt, és öntudatosan ment mellette, vigyázott, hogy mindig legalább oly elegáns és méltóságteljes legyen, mint a felesége.

Egyszer, mikor így hazamentek az Operából, azt mondja a kocsiban a férje:

– Kérlek, jöjjünk tisztába a kék huszárral!

– A kék huszárral? – mondja az asszony minden emóció nélkül. – Mi közöm nekem a kék huszárhoz?

– Kérlek – mondja a férje egészen nyugodtan, de igazán nyugodtan –, én magamat okos embernek tartom.

– Az is vagy.

– Igen, és ismerlek téged. És a legszebb férji feladatok egyikének tartom azt, amit most csinálok. A kék huszár ma velünk ült a páholyban.

– Igen.

– Tegnapelőtt nálunk ebédelt.

– Igen.

– És holnap nálunk fog vacsorálni.

– Igen.

A férj igazán nyugodt volt. Ezt annyiszor mondom, hogy még gyanússá válok vele. Azt fogják hinni, hogy nem is volt oly nyugodt, mint én hi-

* Alsószoknya (francia).

szem. De kérem, az isten szerelmére kérem önöket, higgyék el nekem, hogy a férj teljesen nyugodt volt, egyszerű, egyenletes hangon beszélt, és a szemében sem volt semmi olyan kifejezés, ami eltitkolt izgalomra vallott volna.

– Igen – mondta a férj is –, és én figyelmeztetni akarlak téged valamire. Te olvastad a *Karenina Annát*.

– Igen.

– Abban van egypár oldal, amit én minden nyomtatott oldalnál többre becsülök. Ezeken az oldalon az a jelenet van leírva, amikor Anna megjön a vonaton, és Wronsky először látja meg őt. Mire a pályaudvarról kimennek, Wronsky az anyjával és Anna a férjével, akkorra már Wronsky szerelmes Annába, és Anna szerelmes Wronskyba. De a könyvben ez a szó: „szerelem”, nem fordul elő, ezt a jelenetet hússzor olvastam el egymás után, és sehol nem tudtam benne azt a pontot, azt a mondatot megtalálni, ahol felkiálthattam volna: „Itt kezdődött, ez az a pillanat, amikor megszerették egymást.” Elolvashatod százszor is, ott szó van a vonatról, a pályaudvarról, néhány emberről, egy balesetről, tudja isten még micsoda távol eső dolgokról, és mikor a végére érsz, mégis azt érzed, hogy ezek ketten itt most tíz perc alatt beleszerettek egymásba. Egy rossz író ezt írta volna: „Tudja isten, hogyan, tudja isten, miért, a férfi szívében feltámadt a szerelem.” De ez az író nem írt semmit erről,

és mégis mindent tudunk. Nekem ez rendkívül tetszett.

– Nos? – mondta az asszony.

– Ez az életben is így van – szólt a férje. – Így van az életben is.

– Igen.

– Ostoba ember, aki szavakat, mozdulatokat keres. Ha az ember addig vár, amíg egy asszony egy gyanús szót mond, akkor már le is késett minderről. És mikor már az asszony valamit mond vagy egy mozdulatot tesz, akkor már a férjnek semmi csinálnivalója nincs többé. Azért szólok most, édesem, mert én nem várok addig.

– A kék huszárról van szó?

– Arról.

– És te azt hiszed...

– Azt hiszem, hogy ma este a páholyban volt az a tíz perc, ami Anna esetében a pályaudvaron telt el. Nem hallottam semmit, nem láttam semmit, de az érzésem azt mondja, hogy ha valamikor szabad neked erről szólnom, akkor annak most van az ideje. Megkockáztatom azt, hogy túl korán szólok. De inkább nagyon korán, mint egy kicsit későn.

– Kérlek – mondta vidáman és őszintén a hölgy –, én belemegyek ennek a megvitatásába. Várj egy kicsit. Be fogom hunyni a szememet, és visszagondolok a kék huszárra. Hagyj egy-két percig nyugodtan, csöndben. Aztán majd megmondom, hogy mit érzek, mert magam is kíváncsi vagyok rá.

Boldogan mondta ezt, és őszintén érezte. Derék, tisztességes nő volt.

Most az következett, hogy a hölgy behunyta a szemét, és csöndben ült a kocsi sarkában. Az arcán futó kis mosoly járt, látszott, hogy dolgozik a fantáziája, és mulattatja az, hogy belenéz a komplikált, de tiszta kis lelkébe. Aztán felbiggyesztette a száját, és még mindig csukott szemmel, halkán, vígan mondta.

– Nem... nem hallok semmit.

– Semmit?

– Semmit. Ha becsukom a szememet, látom a kék huszárt, de nem érzem. Csak a külső képe, a kék atillája, a hangja, a színe, a formája jelenik meg előttem. Az idegrendszerem semmiképpen nem rezonál rá.

– Kérlek – mondta nyugodtan a férj –, légy szíves, csinálj még egy próbát. Idézd vissza a szavait, és különösen a szemére, a tekintetére gondolj. Én éjjel, ha nem tudok aludni, sokszor gondolok így csukott szemmel boldogult anyámra. Annak is először a külső képe jelenik csupán meg előttem, de aztán ha a tekintetét képzelem el, egyszerre végigfut rajtam a melegség és a szomorú emlékezés.

– Jó – mondta az asszony most már komolyabban –, megpróbálok.

Ismét csönd következett, s az előbbi kép, a lecsukott szemű hölgy a furcsa, vizsgálódó, ellenőrző mosollyal az arcán, de valami nagy figyellel a vonásain, mintha a saját szívhangjait hallgatná,

s mellette a komolyan maga elé néző, öntudatos kis elegáns fekete ember.

Most tovább tartott az önvizsgálat, mint az imént. Aztán kinyitotta a szemét az asszony, és komolyan, őszintén mondta:

– Semmi. Abszolúte semmi.

A férj derűs arccal nézett rá. A kezét nyújtotta feléje. Kezet fogtak.

– Buta ember vagyok – mondta.

– Nem – mondta az asszony –, okos ember vagy. Impozáns, amit most csináltál. Annyi lelkielő, annyi okosság, annyi nyíltság és férfiasság volt ebben az egészben, hogy boldog és büszke vagyok. Te drága. Te drága.

Melegen és igazán nyíltan, szépen nézett az ura szemébe. Szép estéjük volt ez a mai. Igazi szép, nemes, hitvesi pillanatok voltak ezek.

A kocsi megállt velük. Felmentek a lakásba. A férfi a hálósobájába ment, az asszony pedig bement a kis leányához. Egy kilencéves, okos kis leányuk volt, ezt eddig nem is mondtam.

A gyerek már aludt.

– Későn feküdt le – mondta a kisasszony –, egész este írt.

– Írt?

– Igen. A naplóját írja most.

És már ment is brutálisan a gyerek szekrényéhez, és már hozta is a krajcáros irkát, amibe szegény a naplóját írta.

Az asszony mosolyogva vette át a füzetet.

– Jójcákát, kisasszony – mondta. – Ezt beviszem, úgy sincs olvasnivalóm éjszakára.

Lefeküdt, és megnézte a naplót. A naplót tegnap kezdte írni a gyerek.

Legfelül ez volt.

„A kék huszár a legszebb ember a világon. Az volna a legnagyobb boldogság, ha Ilona nagynéném férjhez menne dr. Bányai Bélához és akkor én is nyoszolyólány lehetnék és a kék huszárt nekem adnák vőfélynék és akkor én fiákeren mehetnék a kék huszárral a templomba és karonfogva mennék vele és az oltárnál állanék vele és ott sokáig állanék vele.”

– Ejnye – mondta a hölgy.

Más nem volt a naplóban a kék huszárról. A hölgy eloltotta a lámpát. Behunyta a szemét.

– Furcsa – mondta magában.

Megint meggyújtotta a lámpát. Még egyszer elolvasta, amit a gyerek írt. Aztán végleg eloltotta a lámpát. Behunyta a szemét, és hallgatózott az idegrendszerén, mint egy félóra előtt, a kocsiban.

– Egészen tisztán, világosan, nyugodtan érzem – mondta magának még mindig csukott szemmel –, hogy szerelmes vagyok a kék huszárhoz.

(1911)

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.
www.magveto.hu
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Gyomai Kner Nyomda Zrt.-ben 2023-ban,
a nyomda alapításának 141. esztendejében.
A Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
Felelős vezető Csöndes Zoltán vezérigazgató
www.gyomaikner.hu

Felelős szerkesztő Schmal Alexandra
Korrektor Hradeczky Moni
A borítót Németh Márton,
a kötetet Pintér József tervezte
Műszaki vezető Takács Klári
Kiadványszám 9292
Minion betűtípusból szedve
ISBN 978-963-14-4316-5
ISSN 0324-5713